

Rövidebb séta

A Jegypénztártól elindulva a hosszú tornácos épület melletti szalagágyban tavasszal korai hagymás növények tarka virágszőnyege, nyáron ezerszínű porcsinrózsák, a párkányon pedig muskátlik virítanak. A nagy térképnél jobb kéz felé, a széles úton indulunk a Kertbe. Körülbelül háromnegyed-egy óra alatt járható be ez az útvonal.

Sétaút hossza: 1360 m

Nyugati ostorfák (*Celtis occidentalis*) alatt haladunk a Kastélyépület felé, balkéz felé berkenye és hárs gyűjtemény tagjai, jobbra a Kert karakterfaja, a tiszafa (*Taxus baccata*) figyelhető meg. E növény minden része mérgező, kivéve a magot körülvevő húsos magköpenyt, melyet a madarak előszeretettel fogyasztanak. A mag ugyan mérgező, de a tápcsatornán keresztülhaladva a madárnak nem okoz mérgezést. A tiszafa és más örökzöldek itt árnyékoló és takaró (hőszigetelő) funkciót tölthetnek be: mögöttük jégvermek voltak, ahol szalma közt tárolták a jeget. A bambusznak kisebb csoportját is fellelhetjük itt, de bambusz számos helyen előfordul még a Kertben (összesen 40 faj és fajta). A Kastélyépület sarkánál és a Nagy rét épület felé eső részén hatalmas platánok magasodnak. A 19. század első felében a kastélykertekbe nagy levelű, hatalmasra növő fákat, leginkább platánt ültettek (e divatról kerttörténeti korszakot neveztek el, ez az úgynevezett "platánkor"). Eredeti termőhelyén a fa vízben áll, így számára a város sivatagnak számít, ezért a városi legyengült példányokat betegségek könnyebben támadják. A Kastélyépület mögül magasodik ki a szecsuanai mamutfenyő (*Metasequoia glyptostroboides*) egy példánya. E fajról sokáig azt hitték, hogy kihalt, így nagy szenzációként hatott a hír, hogy egy csoportját megtalálták Szecsuan tartományban, 1941-ben. Ez az egyed az európai legöregebb példányok egyike. A Kastélyépület mellett haladva cukorjuhar (*Acer saccharum*) fiatal példánya figyelhető meg, levele a kanadai zászlóban köszön vissza. Törzsének csapolásával jutnak az észak-amerikaiak által közkedvelt juharszirup alapanyagához. Európában való megtelepedésének záloga a hajóutak időbeni rövidülése volt: korábban Amerikából 1 hét kellett a hajóknak, hogy elérjék Ny-Európa partjait, a cukor juhar magja viszont 6 napig csíráképes, így sokáig nem jutott át Európába. A Nagy rét szélén tekintélyes vérbükk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') áll, lombszínével a tájképi kertek jellegzetes eleme. Törzse mellett az egykori tulajdonos, gróf Vigyázó Sándor mellszobra (Juha Richárd alkotása, 2016) őrzi a Kertet. Érdemes innen körültekinteni, egészen a Nagy tóig: különböző méretű, formájú, lombszínű fák magányosan és csoportokban láthatók. A tó is hozzáad a táj romantikus hangulatához. A tájképi kertekre jellemző látvány tárul elénk; jellemzője, hogy természetesként hat, mégis minden négyzetméterében előre megtervezett.

A Kastély épülete már nem az eredeti Vigyázó-kastély (lásd: Kerttörténet), viszont annak helyén emelték ezt az udvarház jellegű épületet az 1930-as években. Falát háromkaréjú vadszőlő (*Parthenocissus tricuspidata* 'Veitchii') futja be. A közelben áll Vigyázó Sándor és Ferenc grófoknak, a kert hajdani tulajdonosainak majd örökhagyóinak emlékköve. Tovább haladva majd jobbra tekintve a Kert eredeti főbejáratát, egy gazdag díszítésű kovácsoltvas kaput pillanthatunk meg. Balkéz felé vasfa (*Gymnocladus dioica*) törzse villámcsapások nyomait őrzi. Vaskos hüvelytermése koratavasszal hullik alá, benne zöld színű édeskés-kakaós maszlag veszi körül a kemény magokat. A körútról balra letérve tekinthetjük meg a Kert egyik jellegzetességét, a virginiai mocsárciprust (*Taxodium distichum*) és légzőgyökereit (más néven ciprusbabáit) a tópart mentén. Észak-Amerika mocsaraiban honos növény, gyökérmódosulásaival pótolja gyökérzete számára a szükséges oxigént. Az Iker-tavak fölé boruló kaukázusi szárnyasdió (*Pterocarya fraxinifolia*) magas vízállású helyeken él, füzérben csüngő apró termésein szárnyacsokkák figyelhetők meg, melyek a vízfelszínen való magterjesztést segítik. A hídon átkelve folytatjuk utunkat. Ezen a területen

tavasszal kis hagymások, gumósok bontják virágaikat. Megtalálható itt többek között hóvirág (*Galanthus nivalis*), tavaszi tőzike (*Leucojum vernum*), ujjas keltike (*Corydalis solida*), salátaboglárka (*Ficaria verna / Ranunculus ficaria*), ligeti és a bogláros szellőrózsa (*Anemone nemorosa*, *A. ranunculoides*), szártalan kankalin (*Primula vulgaris*). A lombok közül feltűnik a romantikus kertek egyik jellegzetes eleme, az 1904-ben épült múrom. Folytatva utunkat, az első hídon átkelve balra indulunk tovább, majd áttérünk a Kerek-szigetre. Körbesétálva panorámaképet kapunk a Nagy tó környékéről. Koratavasszal itt található legnagyobb foltban a kis sárga virágáról ismert téltemető (*Eranthis hyemalis*). A szigetről visszaérve jobb kéz felé haladunk tovább, végig a Nagy tó partján, Somogyi József "Csellós lány" című szobra mellett. Az útelágazásnál a Magyar Botanikusok oszlopa állít emléket a tudomány jeles hazai képviselőinek. Jobbra indulunk, egy tekintélyes törökmogyoró fa előtt, mely ősszel a mókusok kedvelt táplálkozóhelye. Balra fordulva a Növényrendszertani gyűjtemény felé haladunk. Jobbra a kaczura fa (*Cercidiphyllum japonicum*) kerekded leveleit figyelhetjük meg. Kalácsfának is hívják, mert lombhulláskor mézeskalács illat lengi körül. Az út fölé hajló, terebélyes húsos som (*Cornus mas*) március körül bontja apró virágait, hosszúkás piros terméséből régen lekvárt és pálinkát készítettek. Változatos virágszínű kerti mályvacserje-gyűjtemény szegélyezi a Rendszertani gyűjteményt, amelyen keresztül haladva visszaérünk a nagy térképhez. Érdeemes bekukkantani a Rózsakertbe, amelyet nyaranta különféle rózsafajták virágai színesítenek, örökzöld növények társaságában.